

ДЕЛИЯН МАРИНОВ ОРИСИЯ

chitanka.info

Ранното утро на двадесет и четвърти декември посрещна дядо Атанас със студ и вятър на поста му. Беше шест часа, затова и небето все още имаше тъмен обков. Дядо Атанас, свит в дебелия си кожух, кимна едва доловимо на другия мъж, който бе изкарал нощната смяна и седна до него.

— Как е, Ставре?

— Все тъй, Атанасе — отвърна му мъжът със сънен глас.

Двамата постояха известно време така, споделяйки тишината на разбуждащия се ден. Несъзнателно дядо Атанас започна да рови с крак в пепелта на постепенно замиращия огън, който другият възрастен мъж бе запалил по-рано през нощта.

— Дали днес ще вали? — попита новопристигналият.

— Надявам се, не. Иначе ще те затр... — внезапна кашлица прекрати отговора на Ставри.

— Да ма затрупа дано. Ама не ще! Само ще вее днес и ще ме бръсне.

Дядо Ставри не му отговори. Вместо това се надигна, намести калпака си и кимна на колегата за довиждане. Беше станало време да си ходи.

Дядо Атанас, седнал на студената земя, му отвърна, след което го проследи с поглед. Тази нощ не беше валил сняг и въпреки това преспите по хълма си стояха прекалено големи. На места стигаха докъм метър и половина. Такава зима в Горен Ручей не бе имало от много лета. Докато гледаше как колегата му слиза надолу по хълма — бавно и трмаво — възрастният мъж се опита да си спомни кога за последно бе падал толкова сняг. Зимата лани беше минала без почти никакви снеговалежи. За разлика от сегашната, която беше започнала с продължителни виелици, направили непроходими пътищата около селото. За седмица дебелия снежна покривка отцепи Горен Ручей от света. Селяни от покрайнините бяха споменали, че дори има опасност от лавини.

Постепенно се развиделяваше, а дядо Атанас продължаваше все така да гледа в далечината. Фигурата на Ставри отдавна не се забелязваше, но цял Горен Ручей се откриваше пред погледа му.

Неговото малко селце.

Атанас продължаваше да се рее от настоящето към миналото, като с това постепенно изражението му посърваше. Спомените го

връщаха в дни, когато животът не само за него, а за всички тях — неговите съселяни — беше по-лек. „Онези години“, както обичаше да ги нарича, бяха изпълнени с по-малко тревожност и по-малко неприятности. И колкото по-назад стигаха мислите му, толкова повече се сбръчкваше лицето на стария мъж. Пред очите му изникваха картини на селото — пълно с народ и добитък. Дори през зимните месеци имаше движение на хора. По поляните и горите пъплеха ловни дружинки, а по центъра играеха деца.

Сините очи на дядо Атанас се навлажниха. Високият, слаб и жилав мъж вдигна скъсаната си на няколко места кожена ръкавица, за да попие сълзите. Не беше минал и половин час, а емоциите се бяха отключили и завладели цялото му съществуване.

Къщички с димящи комини и светли прозорци. Лай на кучета и смях на жени, излезли да поклюкарстват. Пукот на пушки в далечината, сигнал за поредния щедър улов, който ловците ще споделят с цялото село.

Дядо Атанас се намръщи. Свали ръката си от карабината в скута му и с мощен замах си удари плесница. Трябваше да избяга от уютната прегръдка на миналото и да се съсредоточи върху настоящето. Беше поел поста и трябваше да варди това, което му бяха поверили.

Надигна се — хем да се огледа, хем да раздвижи и стопли тялото си, тъй като бе почнало да се сковава от студа. Направи кратка обиколка на мястото, което пазеше, и като не видя нищо съмнително, се върна да приседне до вече напълно изгасналия огън.

Небето, напук на студа, беше сравнително ясно. Нещо, което дядо Атанас очакваше. Беше се наваляло за две зими. Първите слънчеви лъчи, макар и оскъдни, вече се спускаха над околността. Седемдесетгодишният старец се чудеше колко ли ще се задържат и кога ли ще почнат да се топят снеговете.

Усмихна се на слънцето. Поне днес нямаше да трепери от студ.

То сякаш му отвръщаше. Светлината му го окъпа и макар въздухът да беше все още смразяващ, стражът почувства нейната топлина.

Нов ден. 24-ти декември. Светъл празник. Вдигнал глава, дядо Атанас отместил погледа си от слънцето и го спря на високия петметров кръст, който охраняваше.

Кръстът — също обгърнат от слънчевите лъчи — сияеше. Близо три човешки ръста, с обков от чисто злато. Дядо Атанас не можеше да спре да му се възхищава.

Толкова грамаден, толкова колосален. Толкова всепоглъщащ.

И макар това да беше поредното утро, в което старикът идваше на пост, той не спираше да се взира — в кръста.

Вече трета година...

Приблизително десетина години бяха минали, откакто мъжът, чиято собственост беше кръстът, пристигна в Горен Ручей и се установи в селото за постоянно. Дядо Атанас го помнеше много добре. Цялата околия се беше събрала в центъра и всички заедно се веселяха. Баба Светла, съседката му, даваше курбан за здравето на новото си внуче. Над сто човека имаше по улиците на селото. Щастие изпълваше въздуха и душите на всички.

И точно тогава се появи той — бизнесменът от града.

Беше паркирал черния си джип до фонтана и бе излязъл, заедно с други трима мъже. Макар че се държаха любезно, дядо Атанас още тогава почувства лека неприязън към тези хора. Сякаш мястото им въобще не бе тук. Тогава обаче, завладян от празничните чувства, потисна тези вътрешни тревоги и заедно със съселяните си прие радушно новопристигналите.

Радоев, така се казваше мъжът, беше дошъл, за да си намери хубав имот, където, по негови думи, да идва със семейството си на почивка. Празни къщи в Горен Ручей тогава нямаше, затова мъжът беше на път да се откаже. За негов късмет обаче, се оказа, че баба Рада, останала отрано вдовица и изпратила едничката си рожба на гурбет в Русия (а тя пък се залюбила и останала там), е съгласна да продаде, при това почти без пари, къщата си, заедно с намиращите се около нея тридесет декара прилежаща земя. Единственото ѝ условие беше бизнесменът да се грижи за къщата и двора.

Е, самата баба Рада почина още на следващата година и точно тогава за първи път нещата започнаха да добиват повече яснота и да се влошават. Кратките посещения на бизнесмена и семейството му, първоначално през два месеца, зачестиха на почти всяка седмица. Дядо Атанас си спомняше кристално онзи ден, когато в селото пристигнаха

не една, а десет коли, от които наизлязоха множество хора. Имаше такива с костюми като самия Радоев, имаше и други, с по-обикновени дрехи, имаше и леко мургави, сякаш хванати от улицата.

След като пристигнаха, бе последвала седмица и половина на гуляи в имота на покойната баба Рада. През това време повечето селяни стояха настрана. Радоев и приятелите му бяха изключително шумни — и денем, и нощем.

Е, след седмица и половина си бяха отишли. Тогава спокойствието в селото се завърна. Хората изглеждаха така, сякаш камък е паднал от сърцето им. Всичко си беше постарому и никой не искаше да мисли много-много за случилото се.

Но още тогава нещо беше почнало да стяга гърдите на дядо Атанас. Лошо предчувствие, което го стискаше като питон — плячката си.

Притесненията му се превърнаха в реалност още през следващия месец.

Бизнесменът пристигна отново, само че с повече хора. Този път имаше багери, трактори и всякакви други машини. Престоят му в селото продължи няколко месеца, през които реконструира старата къща. Освен това, вдигна двуметрови огради около цялата земя, която притежаваше. Сред селяните се говореше, че отглеждал някакви растения, които не познавали.

Изглеждаше така, сякаш въобще не иска да напуска това място. Приятелите му гостуваха постоянно и тогава селото се превръщаше в ад. От време на време идваха и огромни камиони, в които товареха щайги, пълни с продукцията, която беше започнал да вади от нивите. Никой от селото обаче не знаеше каква точно е тя, тъй като самият Радоев беше разпратил огромни гологлави мъжаги, облечени в черно, които да пазят региона и да не допускат никого да приближава.

Постепенно селяните спряха да общуват помежду си. Селската кръчма пустееше, а все по-малко съседни си гостуваха, я да обядват заедно, я на раздумка. Повечето от тях не смееха да излизат извън имотите си. На тези, които прекратиха житейския си път, бизнесменът успя да закупи земите от опечалените им роднини...

Денят вече клонеше към обед, а дядо Атанас продължаваше мислено да препуска през последните години. Бизнесменът сякаш изпиваше постепенно силите на Горен Ручей. Колкото повече селяни умираха, колкото повече къщите им се рушаха, толкова повече той процъфтяваше. Имотите му се увеличаваха, а към къщата правеше пристройки. Беше я превърнал в палат.

Дядото се сещаше за един случай, в който някои от хората се бяха вдигнали на бунт, тъй като им беше дошло до гуша от непрестанните сбирки, които Радоев организираше. Групата беше малка — само двадесет човека. Недоволството им беше бързо потушено. С бой и заплахи за неприятности в близкото бъдеще. Самият дядо Атанас не се включи от малодушие.

Страх, заради който се обвиняваше всеки божи ден. Но старецът тогава смяташе, че не биха могли да постигнат нищо. И се бе оказал прав. Някои от децата на селяните, живеещи в Етрополе, откъдето беше дошъл бизнесменът, бяха предупредили изрично да не го закачат. Бил опасен.

Мафиот го бяха нарекли.

Някои успяха да дръпнат роднините си в града. Така селото опустя още повече, изгубиха се много от занаятчиите и земеделците му.

И се стигна до деня, в който от местното население на Горен Ручей останаха само около четиридесет човека. Дори в имението на бизнесмена имаше повече, тъй като декарите му обработваема земя се увеличаваха и през активния сезон водеше хора, които да работят.

А кръстът — докаран и вдигнат преди години — стоеше като символ над Горен Ручей. Символ, показващ, че Радоев владее селото. Че то е негово и че трябва да му се подчиняват. Хората приеха тази своя участ и заживяха още по-скромно. Още по-свито в черупката си.

Всеки един, чакащ своя край...

Спомените бяха запалили отново таения гняв. Сърцето му беше започнало да бие лудо, а тялото му да се поти. Дядо Атанас се надигна от поста си и се вгледа в далечината. Съдейки по положението на слънцето, вече беше малко след обяд. По пътеката откъм селото се виждаше фигурката на гърбав мъж. Веднага го разпозна. Най-вече,

защото очакваше гостенина. Чертите на смръщено и угрижено лице на старика видимо се проясниха. Остави карабината на земята и помахаша с ръка на мъжа в далечината. Той обаче сякаш не го забеляза. Вместо това продължи да ходи зигзагообразно.

„Пак се е напил завалията! Как смее без мен?!“ — помисли си дядо Атанас и отново седна на земята.

Макар да не беше достатъчно топло, дядо Атанас съблече кожуха си и остана по ватенка. Единственият студ, който усещаше, бе по ходилата, тъй като кубинките вече се износваха. Щеше да отнеме време, докато гостът успее да се покачи при него, предвид състоянието му и заледения терен. Затова, без да бърза, старецът отвори торбата, която беше донесъл със себе си, и се разрови вътре. Минаха няколко секунди, докато успее да открие увитото във вестник парче сланина и прясно изпечения хляб.

Храната и идващият гост бяха достатъчни, за да го разсеят от досегашните мисли. Смениха ги ежедневните грижи — дали е осолоил достатъчно сланината, докога ще ги изкара зимнината, това, че трябва да ремонтира вратата на кочината...

Седемдесетгодишният дядо се съсредоточаваше върху по-малките проблеми, за да не чувства кошмара, на който го подлагаха по-големите.

Приключи с обяда си тъкмо когато посетителят му вече беше на няколко метра от него.

— Как си, Гюзлеме? — попита дядо Атанас. — Носиш ли я?

— Еее, га бре, Атанасей?

Краси Гюзлемето беше местният пияница. С десетина години по-малък от дядо Атанас, той бе известен с това, че почти не изтрезнява. Домашната ракия беше неговият начин да забравя за реалността. А фактът, че с всяка година качеството ѝ падаше, показваше, че Краси задълбава все повече и повече в демоните си.

Малкото останали хора в селото бяха намерили свой начин да избягат от случващото се. Да не мислят за него.

Само дядо Атанас не можеше да се примири с безсилието си.

— Кусай — Краси подаде буркан и широката усмивка разкри изпочупените му зъби.

Стражът пое буркана, отпи голяма глътка, избърса устата с опакото на ръката си, изръмжа доволно и погледна доста по-ниския от

него мъж, който заради късите си ръце и крака приличаше на жабок. После му върна буркана. Той също отпи от ракията и възкликна:

— Ееей! Горен Ручей, че се срине, но ракията му — нивга!

Дядо Атанас отново седна на коравата земя и тупна с ръка до себе си. Гостенинът му прие поканата и се настани до него.

— Абеей, Атанаска. Мафиозо нема ли да ти се кара, че пиеш на работа.

— А, ще се кара... Той сигурно е по-пиян от мен сега!

Краси се засмя и отново отпи юнашка глътка, след което побърза да подаде буркана към дядо Атанас. Течността се разля и опари гърлото на стареца. След секунди тялото му вече беше стоплено, сякаш беше пукнала пролетта, а не бе зима.

— Ореховица, нали? — попита стражът.

— Даа, знаеш го моя род с какво се слави!

Гюзлеметата, както им викаха в Горен Ручей открай време, почти четири поколения, бяха известни с ореховата си ракия — силна и със запомнящ се вкус.

Дядо Атанас отпи още веднъж.

— Как е Диляна? — попита Краси.

Като чу за внучката си, високият страж се смръщи. Лицето му стана отново мрачно.

— Хайде да не говорим сега за това.

Прекалено сериозният тон на стареца накара ентузиазма на приятеля му също да повехне. Обикновено усмихнатото лице на Краси сега помръкна. Реши да не задава повече въпроси, а вместо това започна да чопли носа си.

Няколко минути и двамата стояха смълчани на хълма. Тишината на селото, нарушавана единствено от лая на някое псе, сякаш ги поглъщаше. Дядо Атанас, приседнал с кръстосани крака, не трепваше. После несъзнателно започна да подръпва малката си снежнобяла брада.

Въздухът съвсем натеза.

— Е, я че те оставя — му каза по едно време Гюзлемето и се изправи.

Дядо Атанас му кимна, подавайки ръка на сбогуване. Краси стисна твърдата му десница и обърна гръб, нарамвайки торбата си. Не

беше направил и крачка, когато се сети, свали пак торбата и извади нов буркан ракия от нея.

— Свършиха ли ти шишетата бре, Кресе? — попита го с мрачна усмивка Атанас.

— Да. Па и за какво са ми? Аз пия директно от бъчвите! — отвърна мъжът, подавайки му втория буркан.

— Благодаря ти! И да знаеш, Радоев като ми даде надниците, ще ти я платя.

— Бел кахър — каза му Гюзлемето, след което потегли надолу по хълма.

Дядо Атанас остави буркана с ароматната напитка до себе си. После отпи от другия буркан, вече преполовен. Ракията беше приблизително шестдесет градуса. Пазачът вдигна глава, раздвижвайки схванатия си врат.

Погледът му отново се прикова към надвисналия над него златен кръст.

Толкова го мразеше, а осъзнаваше, че без него е загубен.

Защото, ако не се беше наел да поема една от смените и да го пази, той, жена му и внучката щяха да са умрели от глад...

А някога не беше така...

Дядо Атанас произлизаше от известен род — Гайдарови. Род, познат не само на Горен Ручей, но и на съседните села с изкуското владееене на гайдата. Неговите прадеди бяха едни от първите, разтърсвали Етрополския балкан с мощните си тонове. Талантът им да създават запомнящи се и затрогващи песни се бе предал през поколенията, стигайки чак до дядо Атанас.

Пазачът се връщаше с умиление към спомените от младините, в които свиренето на гайда беше напълно достатъчно, за да изхранва семейството. Заедно с баща си странстваха в околността — от селище в селище, от сбор на сбор. Навсякъде ги бяха приветствали с радост. Навсякъде ги бяха приемали и всички бяха споделяли покривите и трапезите си с тях. Достатъчно бе да свирят на курбана на някой по-

знатен род, за да се завърнат в Горен Ручей спечелили достатъчно, та да не се налага дори да обработват земите си.

Но това беше по онова време. Когато всички селяни си имаха занаят, който да ги издържа. Когато семействата бяха големи. Когато недоимъкът не беше познат...

Годините обаче донесоха промени.

Атанас Гайдаров беше достигнал средната възраст, когато електрониката навлезе. Хората вече не се нуждаеха от гайдата му, а той изгуби насъщния си. Децата му бяха избягали в Етрополе да дирят щастието си, а той започна да работи каквото му попадне. Беше минал и през свинарството, и през пастирството. Беше строил къщи. Ръцете му забравиха какво е да пипат гайда, но за сметка на това останаха сръчни и ловки...

Годините минаваха. Дядо Атанас остаряваше заедно с обичната си съпруга, която вече едва-едва се оправяше с къщната работа. А когато мафиотът дойде в селото и досъсипа всичко, животът на стареца рухна изцяло.

И ето къде беше сега. Пазеше петметров златен кръст на омразен човек, който му плащаше толкова, че да не умрат от глад. Той, бабата и внучката...

Дядо Атанас заплака. Мислите отново го бяха завлекли към бездната на отчаянието. Ракията също бе започнала да му действа. Главата му се замайваше, а страданието му се отрицваше. Старецът, положил ръце на карабината, ридаеше с пълна сила.

— Защо, Господи, защо ни го причини? — изплака сподавяния си въпрос.

През последния час небето беше помътняло дотолкова, че слънчевите лъчи вече идваха съвсем слаби.

Дядото продължаваше да хлипа и да отпива глътка след глътка ракия.

Безвъзвратно пропадналият му живот... Ако не беше семейството, досега да се беше хвърлил от някоя скала. Това непосилно битие...

Атанас не можеше да продължава да живее с това бреме.

Надигна се отново, изпивайки последните глътки ракия от първия буркан на екс. После го запрата към златния кръст. Бурканът се счупи на малки парченца, а дядо Атанас изкрещя:

— Господи! Опрощение от теб няма да дира. Но помили поне Диляна!

Стражът се обърна и тръгна към селото, изоставяйки поста си.

Гъсти облаци се скупчиха в небето, заличавайки последния спомен от ясното време преди обед.

Предстоеше буря.

Другата буря — в душата на дядо Атанас — насъбирана не три, не дори пет, а много повече години; също беше на път да се освободи.

Старецът вървеше из сгушеното в сняг село и се оглеждаше. По улиците нямаше жива душа. Подир малко мина покрай собствената си къща. Отвори леко желязната врата и се промуши в двора. Вятърът го биеше от всички страни. Навлеченият отново кожух и изпитото количество ракия притъпяваха усещането за студ. Старикът се приближи към един от прозорците и изтри натрупания по него скреж. Въпреки че прозорецът беше запотен от вътрешната страна, дядото се вгледа и му се стори, че успява да разпознае силуетите на бабата и внучката им. За момент му се прииска да се втурне вътре при тях.

Отпи нова глътка от вече преполовения втори буркан ракия.

Не! Нямаше да си позволи подобна слабост. Атанас знаеше, че веднъж влязъл при двете, сантименталността ще го повали. А точно сега трябваше да бъде силен. Обърна гръб на къщурката си и излезе.

Радваше се, че поне ги е видял. Съзнанието му беше помътнено от изпитото количество ракия. Едно нещо обаче сияеше като факла в алкохолните мъгли, стиснали съзнанието му.

Светлина, която щеше да следва уверено и твърдо.

Беше дошло време да действа. Дядо Атанас бе решил, че е време да сложи край на тази орисия.

Навън вече се бе смрачило, когато старикът прекрачи огромната порта, водеща към имението на Радоев. Докато пристъпваше бавно в двора, по каменната пътека, дядо Атанас за пореден път си даваше

сметка, колко нагъл е душманинът. Явно бе счел, че никой от селото няма да посмее да го нападне — нямаше охрана.

„Ега ти! — помисли си вече пияният старец. — За кръста мисли повече, от колко за себе си.“

Продължи тромавия си, но сигурен ход към вътрешността на имението. Погледът му също беше започнал да помътнява като небето, но за сметка на това дворът беше достатъчно осветен, че да може да различи множеството спрени коли. Музиката, носеща се от огромната къща, беше толкова силна, че разтърсваше цялата околност. Освен нея, отвътре долитаха и разнородни викове и смехове.

„Каква ти Бъдни вечер?! Ха! — помисли си Атанас. — Ще ви накажа за цялата прокоба, която донесохте на селото!“

Спря до входа на къщата и опъна последната глътка ракия. Тя наля в него още увереност. Високият старец усети нов прилив на енергия в жилите си.

Скверната музика, която идваше отвътре, взе да достига до мозъка му някак приглушено. Дядо Атанас затвори очи и се потопи в миналото си...

... Огромна поляна, високо в Балкана. Селски сбор. Всички родове наедно. Стотици хора, насядали по тревата. И всички вперили поглед в петимата, в центъра на поляната.

Той също беше част от тълпата. Също — завладян от гледката, откриваща се насреща му. Петима гайдари — баща му, тримата му вуйчовци и дядо му. Всички те свиреха и изпълваха цялата околия с мощния тон на гайдите си. Беше толкова малък, едва десетгодишен, и не разбираше почти нищо. Единственото, което усещаше, беше как цялото му същество се изпълва с благоговение...

Не беше трудно, дори пиян, да се ориентира в къщата. Всъщност по коридорите беше тъмно и нямаше хора, а шумовете определено идваха откъм едно-единствено помещение в центъра на сградата. Дядо Атанас беше стъпвал веднъж там — това беше широкото помещение, в което мафиотът уреждаше пировете си. Прегърнал карабината, старикът се озова пред високата към три метра врата.

Отвори я.

През целия път насам дядо Атанас се бе надявал, че изпитата ракия ще превземе разсъдъка му дотолкова, че всичко да се случи автоматично. Обаче като застана на прага, се сепна. Това пред погледа му бе не само съвсем неочаквано, а сякаш надникна в друг свят.

Множество хора, налягали навсякъде. Голи девойки, овързани с въжета и различни ремъци, лазещи по земята. Навсякъде беше пълно с чинии — къде празни, къде отрупани с храна. Търкалящи се по пода бутилки и буренца допълваха гледката. В помещението имаше и различни машинарии, чието предназначение беше непонятно за стареца. Освен това навсякъде бяха разпилени банкноти.

Дядо Атанас за пореден път онемя при вида на стените, украсени с изящни тапети. Онемя и от огромните полилеи. Почти всичко в залата блестеше като златно.

Старецът отново се вгледа в хората. Всички му бяха непознати. Търсеше с поглед самия Радоев, но явно го нямаше.

Дори да го забелязваха, не му обръщаха внимание. Повечето бяха заети. И то с какво... Докато едни лежах, едва мърдайки крайниците си в различни посоки, подобно на обърнати по гръб насекоми, други се бяха скупчили един върху друг, съвкупявайки се по различни начини.

„Мамицата ви!“ — изпсува наум дядо Атанас, който за седемдесетгодишния си живот не беше виждал подобни сцени.

За възрастния мъж оргиите бяха светотатство, кощунство. Той прехапа устни. В съзнанието му продължаваха да ехтят гайдите. Те му даваха опората, от която имаше нужда.

Старецът вдигна полуавтоматичната карабина, опря я на рамото си и започна да стреля напосоки.

Първите куршуми потънаха в най-близко намиращите се до него мъж и жена. Внезапно бликналата кръв опръска другите около тях. Дядо Атанас пристъпи смело, вадейки нови патрони от кожената чантичка на колана си. Докато презареждаше оръжието си, хората в стаята все още не осъзнаваха какво се случва. Множество премрежени погледи се обърнаха към него през дима, изпълнил стаята. Някои вдигнаха ръце, за да се предпазят.

Карабината беше заредена.

Дядо Атанас продължаваше да крачи смело напред. Ревът на гайдите продънваше главата му.

— Маmicата ви, изедници! — изкрещя. — Това е за Горен Ручей!

Прицели се отново. Този път изстрелите се забиха в главите на две млади момчета и едно момиче, дръзнали да се изправят. Нови пръски кръв обагриха в алено блюдата по масите. Хората в залата продължаваха да се движат едва-едва. Всичко се случваше като на забавен кадър.

„Какви, по дяволите, са тия?“ — помисли си, изритвайки изпречилата му се маса.

Беше очаквал хората да му се съпротивляват. Да се разрази меле. Вместо това се намираше сред безпомощни мъже и жени от всякакви възрасти. Съвсем скоро мястото щеше да заприлича на касапница. Дядото извади нови патрони и съжали, че няма по-мощно оръжие, което да възпроизвежда повече изстрели, преди презареждане.

Карабината отново бе насочена в хората пред него.

Няколко нови трупа.

Този път намиращите се в стаята осъзнаха какво ги е сполетяло. В помещението настана хаос. Започнаха да бягат и да се крият. При все това бяха прекалено бавни. Дядо Атанас презареждаше отново и отново карабината. Мрачно удовлетворение изпълваше старика. Огънят, който трябваше да разпали много отдавна, изгаряше цялото му същество. Толкова години се бе чувствал роб и поданик на тези скверни люде, пристигнали от големия град и разрушили света му из основи. Сега обаче беше над тях. Пред дулото на оръжието му всички бяха нисши. Сега той беше господар и той налагаше правилата. Пълната безпомощност, в която се намираха, го караше да чувства нови и нови приливи на увереност.

Застана в средата на стаята, покачен върху една от масите, вдигна отново оръжието си, но този път не стреля. Вместо това започна да го насочва последователно към всички.

— Моля ви! — изкрещя някаква жена, явно излязла от опияненото си състояние.

Друга до нея започна да пици, а някакъв едър мъж с лъщящо теме ридаше, сгушен между двете. Дядо Атанас потърси с поглед и най-после успя да фиксира откъде звучи цялата отвратителна музика. Следващите куршуми се забиха в огромните колони, окачени на една от стените. Последва пращящ звук, след който музиката рязко спря.

Останаха само звуците, които издаваха хората в залата. Внезапният покой като че ли дойде леко отрезвяващо дори за дядо Атанас.

Той презареди оръжието си. Ефектът от алкохола започваше полека да отшумява. Вдигна предизвикателно карабината и отново я насочи към хората.

— Покажи се, страхливецо! — изкрещя. — Къде се криеш?

— Спрете, моля ви — продължаваше да хлипа младата жена пред него.

Атанас погледна към нея. Беше на не повече от двадесет години. Колкото собствената му внучка. Тялото ѝ — в драскотини и синини. Лицето ѝ, ако не беше покрито с вече размазващ се грим, можеше да мине за хубаво. Под очите ясно личаха дълбоки тъмни кръгове, а косата ѝ беше смачкана. Момичето се влачеше като гол охлюв по земята.

Отново огледа цялата мръсотия по пода. Бутилки, спринцовки, разпилени дрехи и храна. Старият мъж не беше глупак. Схващаше какво се е вихрило в къщата цял ден.

За него момичето беше съсипало не само младостта, но и живота си. Какво ли я беше накарало да пропадне до тази дупка? Да се забърка с тези хора. Всъщност това нямаше значение. Мисълта, че неговата Диляна може да стигне до това положение, го отврати до дъното на душата му. Ако не...

Дядо Атанас насочи карабината срещу момичето и дръпна спусъка. Един. Два. Три. Четири пъти.

— Какво искаш, бе! — чу се вик от края на залата.

Изпод една от масите се надигна среден на ръст младеж, гол до кръста. На главата му имаше огромен лилав перчем. Дядо Атанас знаеше много добре кой е този човек.

— Педераст! Показа се, а! — изкрещя старикът и скочи на пода, насочвайки се към дръзкото момче.

Докато презареждаше оръжието си, осъзна, че не са му останали много патрони.

— Няма да се измъкнеш жив от тази къща! Татко като се върне, ще те изкорми, чуваш ли?

Дядо Атанас вече беше до него. Младежът едва се държеше на краката си. Дишането му изглежда бе затруднено, а лицето му —

налято с кръв. Старецът вдигна карабината, обръщайки я светкавично, и удари момчето с приклада.

То падна на земята, а старецът захвърли пушката, хвана за облегалката най-близкия стол, вдигна го и започна да нанася удари с него. Поваленият младеж опита да се защити, но без успех. Старецът го удари още няколко пъти и захвърли стола в стената.

В това време, се чу някаква суматоха отвън, която се пренесе във вътрешността на къщата. Нямаше много време. Трябваше да действа.

Вдигна отново карабината и се вгледа в лежащото момче. То все още беше в съзнание, а лицето му бе изкривено от ужас.

Сега или никога.

Дядо Атанас затвори очи.

Осъзна, че звукът от гайдите е започнал да отшумява.

Синът на Радоев беше пред него, напълно безпомощен. И дядо Атанас щеше да отнеме живота му.

Спомените заляха отново разгневения мъж. Епизодите от миналото му се завъртяха и го отведоха в онази ранна утрин, преди пет години, когато му донесоха ужасяващата вест.

Синът му, снахата и внучката бяха катастрофирани. Двамата бяха починали на място, а след няколко седмици борба, детенцето, обичната му Диляна, бе оцеляла, но остана наполовина парализирана за цял живот.

Сега пред него стоеше виновникът за злополуката. Неконтролируемият и нахакан син на мафиота, който така и не беше поел вината за случилото се, макар че всички в селото знаеха, че той е бил зад волана на бясно движещата се кола.

Чувствата стягаха дядо Атанас за гърлото.

— Аз съм вашата орисия! Аз съм Етрополският Балкан и това е моят гняв!

Не почувства и капка милост, докато изпразваше карабината в лежащото момче...

Група от десетина облечени в черно мъже, въоръжени с пистолети и автомати, влетя в залата. Зад тях тромаво, подпирал се на бастунче, се движеше прегърбен възрастен мъж, облечен в смокинг...

Радоев беше излязъл по-рано от имението и бе потеглил към града. Бе обещал на сина и специалните си гости още свежа девическа кръв. Беше намерил перфектните момичета, които да задоволят потребностите на бизнес партньорите му в тази празнична вечер.

Докато паркираха джиповете си в двора, Радоев и охранителите му усетиха, че нещо не е наред. Още не бяха излезли от возилата си, когато чуха виковете и изстрелите вътре. За закоравелия петдесетгодишен мафиот, участвал в множество улични схватки и преживял атентати, беше съвсем ясно какво се е случило.

Бяха го нападнали и изненадали.

Хората му извадиха оръжията си. Бяха професионалисти с богат стаж на улицата.

Докато куцукаше към залата за гости, Радоев за първи път в живота си истински бе притеснен. Дори когато го бяха простреляли в десния крак, не се беше разтревожил толкова, колкото сега. Защото животът на сина му беше застрашен...

Когато нахлу с горилите си в залата, мафиотът беше почти сигурен, че там ще свари хора на Илиев — най-големия му конкурент в трафика на наркотици.

Вместо това там имаше един-единствен нападател.

— Какво да правим, шефе? — каза един от бодигардовете. — Само един е.

— КОЙ?! — изрева Радоев и изблъска охранителя, така че да мине пред него.

Тогава го видя.

Дядо Атанас — един от пазачите на златния кръст. Стоеше в другия край на залата с карабина в ръце, а в краката му лежеше тялото на Алексей.

— Не го убивайте! Искам го жив! — нареди Радоев, а коленете му се подкосиха и той тръгна да се свлича към земята.

Двама от хората му веднага го подкрепиха, а другите се стекоха към нападателя. Той ги очакваше, замръзнал на мястото си и с празен поглед. След като го обезоръжиха, с няколко удара охранителите успяха да изпратят стареца в несвяст.

Дядо Атанас отвори очи. Ярката слънчева светлина го заслепи и той ги присви. Последното, което си спомняше, беше как стои на пост под кръста и пие от ракията на Гюзлемето. След това всичко беше мъгляво, образите — неясни и размазани в съзнанието му. Тъпа, пулсираща болка изпълваше цялата му глава.

Наложи си да отвори очи отново. Разпозна центъра на селото. Лежеше по гръб, а ръцете и краката му бяха вързани и закрепени със сизал за една каруца. Поставен в полулегнало положение върху земята, с ръце над главата, нямаше как да мърда. Единственото, което можеше да прави, беше да гледа напред.

Тогава видя Радоев. Стоеше смълчан и умислен. Лицето му беше като изсечено от скала. А чувствата, скрити зад него, бяха трудно различими.

Остра болка срязва дядо Атанас в главата.

При все това, осъзнаваше, че махмурлукът е най-малкият му проблем. Постепенно образите от изминалото денонощие започнаха да го застигат. Старецът си спомни и прехода през селото, и навлизането в имота на мафията.

Спомените се връщаха, а заедно с тях се надигаше и страх в гърдите му. Беше нахлул и открил огън. Беше избил невинни хора, а освен тях беше стрелял и по...

— А, ти се събуди — каза Радоев с тих глас. — Мислех, че ще проспшиш деня. Е, Весела Коледа.

Дядо Атанас се опитваше да размишлява, но надвисналата над него прегърбена едра фигура, приковаваше цялото му внимание.

— Няма смисъл да му мислиш много-много. Стореното е сторено, Атанасе. Ще ти кажа само едно. Надявам се, че ме слушаш добре.

Старецът кимна едва и облиза устните си. Осъзна кое в Радоев го е плашело винаги. Спокойствието. Мафиотът дори след трагедията, сполетяла семейството му, се владееше. И макар Радоев отдавна да имаше болно сърце, което често го караше да чувства немощ, сега изглеждаше по-жизнен от всякога. Не излъчваше нито гняв, нито омраза. Гласът му беше твърд като стомана и по-студен от почвата, върху която старикът лежеше.

— Някои неща в света са подредени и изчислени и ние, хората, не можем да ги променим, колкото и напъни да правим. В това сигурно си се уверил — Радоев замълча за момент, след което започна да крачи напред-назад пред стареца. Погледът му минаваше през дядо Атанас, сякаш мислите му бяха много, много далеч.

— Вие, българите от село, не осъзнахте, че светът се върти и че се развива. Че патриархалните ви ценности вече нямат стойност. Че това, което е било, вече няма да го бъде.

Радоев се спря на едно място и погледна Атанас.

— Ти наистина ли си помисли, че нападайки дома ми и убивайки сина ми, ще възродиш Горен Ручей? Наистина ли си мислеше, че ще ме сплашиш, че ще ме изгониш? И че всичко ще е както преди — мафиотът отново замълча и започна да рови в един от джобовете на сакото си. Оттам извади черна кутия, издърпа една пура и я запали.

— Хан Крум е пропуснал нещо, правейки законите си. Принципът „Око за око, зъб за зъб“ може и да изглежда примамлив за онеправданите, но той поражда един порочен кръг. Защото, виждаш ли, синът ми — несъзнателно, под въздействието на наркотици — блъска с колата си твоя син. Твоето свидно момче умира заедно с жена си, а внучката ти остава парализирана. И ти започваш да копнееш за отмъщение. Задържаш го в себе си и изведнъж — бум! — Радоев плесна с ръце. Докато говореше, в гласа му се беше появил театрален, но добре премерен патос. Това накара дядо Атанас да потрепери, защото осъзна, че мъжът, лишен от емоции, може да е много по-опасен от този, който ги има.

— Макар обстоятелствата да се стекоха така, че да загубиш най-милото си, предполагам, че страхът, който всявам, ще те държи далеч от желанието за възмездие. Ти обаче реши да се надигнеш и да раздаваш правосъдие. Син за син. Само че след това аз започвам да се чувствам оцетен и колелото се завърта. Време е аз да отнема отново нещо твое...

— Нямах какво! — извика дядо Атанас и моментално съжали за казаното.

— Мислех те за по-интелигентен, а ти се оказа поредният ограничен човек от село. Но какъв да си... Наистина ли си толкова наивен, наистина ли помисли, че ще ме изгониш? А нима не се сети, че дори да не бях аз, щеше да дойде някой друг с моите възможности?

— Но аз... — почна старецът, обаче спря, прекъснат от заповедно вдигнатата ръка на мафията.

— Няма „но“. Българското село умира — това е неговата орисия. Младият живот се стича в града, а там законите са други. Единственото, което се очакваше от вас, селяните, бе да кротувате, но — не! Проклетият ви балкански дух!

В полезрението на дядо Атанас се появи друг мъж — един от бабаитите на Радоев. Мафиятът се обърна към него и му прошепна нещо, което старецът не успя да чуе. Горилата се отдалечи, а шефът му продължи:

— Горен Ручей е мъртъв и причината за участта му си ти. И ако не ми вярваш, сега ще ти покажа.

Радоев тръгна към него, но после го заобиколи. Чу го как се качва на каруцата. После някой подвикна, конете изцвилиха и потеглиха напред. И когато тръгнаха, влачейки се след тях, дядо Атанас с ужас разбра какво е имал предвид Радоев.

Снегът беше кървавочервен, а отстрани на пътя се търкаляха трупове...

Дядо Атанас виждаше телата на съселяните си.

Изкривени, разсечени, разчленени — нахвърляни по улиците на селото. Навсякъде бяха текли алени реки от кръв. И докато каруцата обикаляше из Горен Ручей и тялото на вързания за нея старец се удряше по каменистия заснежен път, дядо Атанас осъзна — това, което виждаше, не беше кошмар.

В очите на труповете имаше болка, страх, безумие. Някои бяха измъчвани, други явно бяха видели смъртта си по-бързо. Дядо Атанас почти не чувстваше тялото си, пребито от влаченето по ледения калдъръм. Не от това го болеше обаче, а от целия кървав облик на селото. Явно труповете не бяха достатъчни за мафията — въздухът, носещ зловонията на разлагаща се плът, довя и пушек. Радоев беше запалил няколко къщи и димът се стелеше.

Наистина щеше да заличи селото.

И наказанието за дядо Атанас беше да гледа цялото това унищожение.

Пътешествието продължаваше. Виждаха се още и още тела. Не само на съселяните му, но и на техни роднини и приятели, дошли от града да прекарат празниците с тях. Сърцето на стареца се разтуптяваше още повече от това, че никъде не вижда съпругата и внучката си — едничките му останали свидни същества.

Каруцата, влачеща стареца, довърши обиколката на окървавеното и опожарено село. Дядо Атанас беше започнал да губи съзнание. Тялото му беше натъртено и ожулено на много места и кървеше. Конете поеха нагоре по хълма към златния кръст. Влачещият се отзад старец така се блъсна в една издатина на пътя, че счупи ребро.

Усети как въздухът не му достига.

Разумът му сякаш се разпадаше на парчета — единственото, на което можеше да се надява, бе да умре бързо. Раната, която получи, щеше да го довърши, макар и не веднага...

Каруцата спря на хълма с кръста.

Радоев слезе и побърза да развърже дядо Атанас. Изкривеното му тяло показваше, че пораженията, които е претърпял по пътя, са достатъчни, за да не може да се съпротивлява. Мафиотът кимна на охранителя си и той също слезе от каруцата. Грамадният мъж вдигна дядо Атанас и понесе тялото му към кръста.

Погледът на стареца отдавна беше съвсем мътен. Сега единственото, което можеше да различи, бе огромното златно разпятие и семейството си под него.

Видът на плачещата стара жена и на парализираната му внучка сякаш го върна обратно към живот. Той извърна леко глава към Радоев и със сетни сили му каза:

— Пощади ги. Моля те! Те не са виновни.

Охранителят пусна стареца на земята.

— Погледни ги за последно. Това е участта, която съм им подготвил. Защото смъртта невинаги е единственото справедливо наказание.

Преди мракът да го обгърне напълно, старецът видя как хората на Радоев хвърлят жена му и внучката в прясно изкопан ров до златния

кръст. Дядо Атанас започна да се дави и гърчи все повече и повече, докато накрая смъртта не го победи окончателно. Угасналият му поглед остана вперен в рова, който хората на Радоев вече зариваха...

Дълго време пожарищата в Горен Ручей не стихваха. Хора от съседните села не посмяха да тръгнат натам, за да видят какво точно се случва, тъй като от север се задаваше голяма буря. Освен това селяните се страхуваха и от мафията.

Два дни и две нощи пушеците се извиаха към небето, а сетне дойде снежният ураган, който удари Етрополския регион с цялата свирепост на зимата. Седмици наред снегът не спря да се трупа, на места стигайки до два метра. Зимният мраз беше дошъл точно по празниците и нямаше да напусне този балкански регион до пролетта.

Гъста снежна покривка се спусна като саван над Горен Ручей и затрупа всичко с бяла забрава. Единственото, което остана да стърчи над селото, беше петметровият златен кръст на хълма.

Седмици по-късно, в една януарска вечер, той също изчезна.

Селяните от околията разправяха, че странстващ пътник споменал, че е виждал кръста някъде из Родопите, но повече подробности никой не знаеше.

Когато виелиците утигнаха, хора от Етрополе поеха на експедиция към Горен Ручей, тъй като от селото не се чуваше вест. Когато пристигнаха там, завариха само руини, напомнящи някогашните сгради. Проведе се разследване, което мина съвсем набързо и установи, че в селото са бушували големи пожари, които са погълнали всичките петдесетина местни жители, както и гостуващите им близки. Сред жертвите бяха посочени известният бизнесмен Радоев и цялото му семейство. Причините за пожарите така и останаха неизяснени, документацията потъна в архивите на следствието, а селяните от околността започнаха да съчиняват легенди за родови проклетия и Божие наказание.

Няколко години по-късно, иманяри от Софийско преровиха цялата местност, в търсене на заринато имане. Търсенията им не се увенчаха с успех, като изключим един златен пръстен, намерен върху

ръката на дребничък скелет, погребан не по християнския обичай, на хълм над селото.

Този пръстен, върху който беше изобразена гайда, успя да попадне в колекцията на известен новобогаташ. От време на време той се появяваше по светски събития с него и будеше възхищение у всички. На едно от събитията богаташът се запозна с младо момче, историк, което прояви интерес към пръстена и чудното изображение на гайда върху него. След известно ровене в старите архиви на Етрополската библиотека, младият историк разбра, че пръстенът принадлежи на известния с майсторското владееие на гайдата род Гайдарови.

След дълги увещания и уверения, че ще бъде вписан като почетен дарител, което е много престижно и дори е знак за благородство, младежът успя да убеди новобогаташа да предостави пръстена на местния музей.

Сега това е единственият спомен от великия род, огласял навремето земите с музиката си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.